

SENTENZA TAL-QORTI TAL-?USTIZZJA (It-Tmien Awla)

8 ta' Mejju 2013 (*)

“Taxxa fuq il-valur mi?jud — Direttiva 2006/112/KE — Artikoli 18(?), 74 u 80 — Waqfien tal-attività ekonomika taxxabbli — T?assir tal-persuna taxxabbli mir-re?istru tal-VAT mill-awtorità tat-taxxa — ?amma ta' o??etti li tat lok g?at-tnaqqis tal-VAT — Valur taxxabbli — Valur tas-suq miftu? jew valur tax-xiri — Stabbiliment fil-mument tat-tran?azzjoni — Effett dirett tal-Artikolu 74”

Fil-Kaw?a C?142/12,

li g?andha b?ala su??ett talba g?al de?i?joni preliminari skont l-Artikolu 267 TFUE, imressqa mill-Administrativen sad Varna (il-Bulgarija), permezz ta' de?i?joni tad-9 ta' Marzu 2012, li waslet fil-Qorti tal-?ustizzja fil-21 ta' Marzu 2012, fil-pro?edura

Hristomir Marinov, li qieg?ed ja?ixxi f'isem Lampatov – H – Hristomir Marinov,

vs

Direktor na Direksia “Obzhalvane i upravljenie na izpalnenieto” – grad Varna pri Tsentralno upravljenie na Natsionalna agentsia za prihodite,

IL-QORTI TAL-?USTIZZJA (It-Tmien Awla),

komposta minn E. Jaraši?nas (Relatur), President tal-Awla, A. Ó Caoimh u C. Toader, Im?allfin,

Avukat ?enerali: N. Wahl,

Re?istratur: A. Calot Escobar,

wara li rat il-pro?edura bil-miktub,

wara li kkunsidrat l-osservazzjonijiet ippre?entati:

- g?ad-Direktor na Direksia “Obzhalvane i upravljenie na izpalnenieto” – grad Varna pri Tsentralno upravljenie na Natsionalna agentsia za prihodite, minn S. Zlateva, b?ala a?ent,
- g?all-Gvern Bulgaru, minn Y. Atanasov u T. Ivanov, b?ala a?enti,
- g?all-Kummissjoni Ewropea, minn D. Roussanov u C. Soulay, b?ala a?enti,

wara li rat id-de?i?joni, me?uda wara li nstema' l-Avukat ?enerali, li l-kaw?a tinqata' ming?ajr konkluzjonijiet,

tag?ti l-pre?enti

Sentenza

1 It-talba g?al de?i?joni preliminari tirrigwarda l-interpretazzjoni tal-Artikoli 18(?), 74 u 80 tad-Direttiva tal-Kunsill 2006/112/KE, tat-28 ta' Novembru 2006, dwar is-sistema komuni ta' taxxa fuq il-valur mi?jud (?U L 347, p. 1, iktar 'il quddiem id-“Direttiva tal-VAT”).

2 Din it-talba tressqet fil-kuntest ta' kaw?a bejn H. Marinov, li qieg?ed ja?ixxi f'isem Lampatov – H – Hristomir Marinov (iktar 'il quddiem "Marinov") u d-Direktor na Direksia "Obzhalvane i upravlentie na izpalnenieto" – grad Varna pri Tsentralno upravlentie na Natsionalna agentsia za prihodite (Direttur tad-Direttorat "Kontestazzjonijiet u ?estjoni tal-e?ekuzzjoni" g?all-belt ta' Varna fi ?dan l-awtorità ?entrali tal-A?enzija nazzjonali tad-d?ul pubbliku, iktar 'il quddiem id-"Direttur") dwar avvi? ta' a??ustament fiskali dwar it-taxxa fuq il-valur mi?jud (iktar 'il quddiem il-"VAT").

Il-kuntest ?uridiku

Id-dritt tal-Unjoni

3 L-Artikolu 18 tad-Direttiva tal-VAT jipprovdi:

"L-Istati Membri jistg?u iqisu kull wa?da mit-transazzjonijiet li ?ejjin b?ala provvista ta' merkanzija bi ?las:

(a) l-applikazzjoni minn persuna taxxabbli g?al skopijiet tan-negozju tag?ha ta' merkanzija mag?mula, ma?duma, estratta, ippro?essata, mixtrija jew importata matul tali negozju, fejn il-VAT fuq din il-merkanzija, kieku kienet ?iet akkwistata minn persuna o?ra taxxabbli, ma tkunx deduzibbli kollha;

(b) l-applikazzjoni ta' merkanzija minn persuna taxxabbli g?al skopijiet ta' qasam ta' attività mhux taxxabbli, fejn il-VAT fuq din il-merkanzija saret deduzibbli kollha jew f'parti ma' l-akkwist tag?ha jew ma' l-applikazzjoni tag?ha skond il-punt (a);

(?) bl-e??ezzjoni tal-ka?ijiet imsemmija fl-Artikolu 19, i?-?amma tal-merkanzija minn persuna taxxabbli, jew l-eredi tag?ha, fejn hi tieqaf milli twettaq attività ekonomika taxxabbli, fejn il-VAT fuq tali merkanzija saret deduzibbli kollha jew parti minnha ma' l-akkwist tag?ha jew ma' l-applikazzjoni tag?ha skond il-punt (a)."

4 Skont l-ewwel paragrafu tal-Artikolu 19 ta' din id-direttiva:

"F'ka? ta' trasferiment, bi ?las jew ming?ajr jew b?ala kontribuzzjoni lil kumpannija, ta' l-assi kollha jew parti minnhom, l-Istati Membri jistg?u jikkunsidraw li ma tkunx saret provvista ta' merkanzija u li l-persuna li lilha tkun ?iet ittrasferita l-merkanzija g?andha tkun trattata b?ala s-su??essur ta' min jag?mel it-trasferiment."

5 L-Artikolu 72 tad-Direttiva tal-VAT jipprovdi:

"G?all-finijiet ta' din id-Direttiva, 'valur tas-suq miftu?' g?andha tfisser l-ammont s?i? li, sabiex jakkwista l-merkanzija jew is-servizzi kon?ernati, klijent fl-istess stadju ta' kummer?jalizzazzjoni b?al dak li fih ise?? il-forniment ta' merkanzija jew servizzi, ikollu j?allas, fil-mument ta' dak il-forniment u ta?t kondizzjonijiet ta' kompetizzjoni ?usta, lil fornitur mhux relatat mieg?u fit-territorju ta' l-Istat Membru li fih il-forniment ikun taxxabbli.

Fejn ma jista' ji?i a??ertat l-ebda forniment ta' merkanzija jew servizzi komparabbli, 'valur tas-suq miftu?' g?andha tfisser dan li ?ej:

(1) fir-rigward ta' merkanzija, ammont li ma jkunx inqas mill-prezz tax-xiri tal-merkanzija jew ta' merkanzija simili jew, fin-nuqqas ta' prezz tax-xiri, il-prezz tal-kost, determinat fil-mument tal-forniment;

[...].”

6 Skont l-Artikolu 73 tad-Direttiva tal-VAT:

“Fir-rigward tal-provvista ta’ merkanzija jew servizzi, minbarra kif imsemmi fl-Artikoli 74 sa 77, l-ammont taxxabbli għandu jinkludi dak kollu li jikkostitwixxi l-as miżsub jew li għandu jinkiseb mill-fornitur, għall-provvista [...]”.

7 L-Artikolu 74 tad-Direttiva tal-VAT jipprovdi:

“Fejn persuna taxxabbli tapplika jew tiddisponi minn merkanzija li tiffirma parti mill-assi tan-negozju tagħha, jew fejn merkanzija hija miżmuma minn persuna taxxabbli, jew mis-suq essuri tagħha, meta l-attività ekonomika [taxxabbli] tagħha tintemm, kif imsemmi fl-Artikolu 16 u 18, l-ammont taxxabbli għandu jkun il-prezz tax-xiri tal-merkanzija jew ta’ merkanzija simili jew, fl-assenza tal-prezz tax-xiri, il-prezz kemm sewa, stabbilit fiż-żmien meta ssewjet l-applikazzjoni, id-disponiment jew iż-żamma.”

8 L-Artikolu 80 tad-Direttiva tal-VAT huwa fformulat kif ġej:

“1. Sabiex jimpedixxu l-evażjoni jew l-evitar tat-taxxa, l-Istati Membri jistgħu fil-każijiet li ġejjin jieħdu miżuri sabiex, fir-rigward tal-forniment ta’ merkanzija jew servizzi li jinvolvu rabtiet ta’ familja jew rabtiet oħra personali qrib, rabtiet ta’ estjoni, appartenenza, s’ubija, finanzjarji jew legali kif definit mill-Istat Membru, l-ammont taxxabbli għandu jkun il-valur tas-suq miftuħ:

(a) fejn il-konsiderazzjoni tkun aktar baxxa mill-valur tas-suq miftuħ u d-destinatarju tal-forniment ma jkollux dritt s’i? għal tnaqqis ta’ l-Artikoli 167 sa 171 u l-Artikoli 173 sa 177;

(b) fejn il-konsiderazzjoni tkun aktar baxxa mill-valur tas-suq miftuħ u l-fornitur ma jkollux dritt s’i? għal tnaqqis ta’ l-Artikoli 167 sa 171 u l-Artikoli 173 sa 177 u l-forniment ikun soqjet għal eżenzjoni ta’ l-Artikoli 132, 135, 136, 371, 375, 376, 377, 378(2), 379(2) jew l-Artikoli 380 sa 390;

(?) fejn il-konsiderazzjoni tkun ogħla mill-valur tas-suq miftuħ u l-fornitur ma jkollux dritt s’i? għal tnaqqis ta’ l-Artikoli 167 sa 171 u l-Artikoli 173 sa 177.

Għall-finijiet ta’ l-ewwel subparagrafu, rabtiet legali jistgħu jinkludu r-relazzjoni bejn min iħaddem u l-impjegat jew il-familja ta’ l-impjegat, jew kwalunkwe persuna oħra konnessa mill-qrib.

[...].”

Id-dritt Bulgaru

9 Fil-verżjoni tagħha li hija applikabbli għall-kawża prinċipali, il-Liżi dwar it-taxxa fuq il-valur miżjud (Zakon za danak varhu dobavenata stoynost, DV Nru 63, tal-4 ta’ Awwissu 2006, iktar ‘il quddiem iz-“ZDDS”) tipprovdi, fl-Artikolu 27 tagħha, li:

[...]

3) Għat-tranżazzjonijiet segwenti, il-valur taxxabbli huwa l-valur tas-suq miftuħ:

[...]

2. kunsinna ta’ oġġetti u/jew provvista ta’ servizzi msemmija fl-Artikolu 111;

[...].”

10 L-Artikolu 106 taz-ZDDS jistabbilixxi:

“1) It-tmiem tar-re?istrazzjoni (t?assir) fis-sens ta’ din il-li?i hija pro?edura skont liema, b’effett mit-t?assir ta’ persuna, din ma tkunx g?adha intitolata li tiffattura l-VAT u li tnaqqas it-taxxa tal-input m?allsa, ?lief g?al e??ezzjonijiet previsti minn din il-li?i.

2) Ir-re?istrazzjoni tintemm:

1. fuq l-inizjattiva tal-persuna rre?istrata, meta te?isti ra?uni li ti??ustifika t-t?assir — obligatorju jew fakultattiv — mir-re?istru;

2. fuq l-inizjattiva tal-awtorità tat-taxxa:

a) meta hija tkun ikkonstatat l-e?istenza ta’ ra?uni g?at-t?assir obligatorju;

b) fil-ka? li jissemma fl-Artikolu 176.”

11 Skont l-Artikolu 111 taz-ZDDS:

“1) Fid-data tat-t?assir, g?andu ji?i kkunsidrat li l-persuna taxxabbli tag?mel tran?azzjonijiet fis-sens ta’ din il-li?i bl-o??etti u/jew servizzi e?istenti, li g?alihom hija naqqset, kompletament jew parzjalment, it-taxxa tal-input m?allsa u li jikkostitwixxu:

1. elementi tal-attiv fis-sens tal-li?i tal-kontabbiltà [Zakon za schetovodstvoto]; jew

2. elementi tal-attiv fis-sens tal-li?i dwar it-taxxa fuq l-impri?i minbarra dawk imsemmija fl-ewwel punt.

[...].”

12 Il-punt 16, paragrafu 1, tad-dispo?izzjonijiet komplementari taz-ZDDS jipprovdi:

“Il-‘valur tas-suq miftu?’ huwa l-valur fis-sens tal-punt 8, paragrafu 1, tad-dispo?izzjonijiet komplementari tal-kodi?i ta’ pro?edura fiskali u ta’ sigurtà so?jali [(Danachno-osiguritelnia protsesualen kodeks, DV Nru°105, tad-29 ta’ Di?embru 2005)], li ?ie stabbilit skont il-metodi msemmija fil-punt 10, paragrafu 1, tad-dispo?izzjonijiet komplementari tal-kodi?i ta’ pro?edura fiskali u ta’ sigurtà so?jali.”

13 Il-punt 8, paragrafu 1, tad-dispo?izzjonijiet komplementari tal-kodi?i ta’ pro?edura fiskali u ta’ sigurtà so?jali jippre?i?a:

“Il-‘valur tas-suq miftu?’ huwa l-ammont, minbarra l-VAT u d-dazji tas-sisa, li g?andu jit?allas fl-istess kundizzjonijiet g?al o??ett jew servizz identiku jew simili bejn persuni li ma humiex marbuta flimkien.”

Il-kaw?a prin?ipali u d-domandi preliminari

14 Mid-de?i?joni tar-rinviju jirri?ulta li Marinov kienet t?assret mir-re?istru tal-VAT fl-4 ta’ Novembru 2009 min?abba li naqset milli tosserva l-obbligi tag?ha li jirri?ultaw miz-ZDDS u, iktar pre?i?ament, min?abba n-nuqqas ta’ ?las tal-VAT li jikkorrispondi g?ad-dikjarazzjonijiet tal-VAT g?all-perijodu ta’ bejn April u Lulju 2009.

15 Matul is-sena 2010, Marinov kienet su??etta g?al kontroll fiskali g?all-perijodu mill-1 ta' Jannar 2007 sal-4 ta' Novembru 2009. Waqt dan il-kontroll, ?ie kkonstatat li din l-impri?a kienet kriet karoZZi u li kienet naqqset il-VAT g?al kull kuntratt ta' kiri g?al ammont totali ta' BGN 28 426.64. Fil-?urnata tat-t?assir, hija kellha fil-pussess tag?ha dawn il-karoZZi kif ukoll karoZZi o?ra li hija kienet akkwistat u li g?alhom kienet tnaqqset il-VAT. L-awtorità tat-taxxa kkunsidrat, fl-avvi? tag?ha ta' a??ustament fiskali tas-27 ta' April 2011, li, fid-data tat-t?assir, Marinov kienet g?amlet, b'dan l-attiv, tran?azzjonijiet taxxabbli fis-sens tal-Artikolu 111 taz-ZDDS.

16 Fir-rigward ta' karoZZi li huma proprjetà ta' Marinov, l-imsemmija awtorità, skont il-punt 2 tal-Artikolu 27(3) taz-ZDDS, iddeterminat il-valur taxxabbli tal-VAT billi ?ammet il-?valur tas-suq miftu? tag?hom stabbilit wara stima u ppro?ediet sabiex tirkupra s-somma ta' BGN 32 124.57 li kienet tikkorrispondi g?all-VAT fuq dan il-valur.

17 Wara li d-Direktor ?a?ad il-kontestazzjoni tag?ha fir-rigward tal-avvi? ta' a??ustament fiskali, Marinov ressqet kaw?a quddiem l-Administrativen sad – Varna. Hija kkontestat, quddiemha, l-istima tal-attiv stabbilita skont il-?valur tas-suq miftu?“ ta' dan tal-a??ar. Peress li hija qieset li kellu jittie?ed inkunsiderazzjoni d-deprezzament ta' dan l-attiv mill-akkwist tag?hom, hija titlob stima sabiex ji?i stabbilit il-valur tag?hom skont l-istandards tal-kontabbiltà fis-se?? fil-jum tat-t?assir.

18 Il-konvenuta fil-kaw?a prin?ipali qieg?da topponi r-rikors billi ssostni li l-valur tas-suq miftu? li g?andu jittie?ed inkunsiderazzjoni skont il-le?i?lazzjoni nazzjonali jikkorrispondi g?all-valur tax-xiri li l-Artikolu 74 tad-Direttiva tal-VAT jirreferi g?alih, peress li jirrigwarda prezz iffissat mill-offerta u mid-domanda fis-suq.

19 Il-qorti tar-rinviju, li g?andha tistabbilixxi l-valur taxxabbli u l-ammont tad-dejn tal-VAT, g?andha dubju dwar il-kompatibbiltà tal-punt 2 tal-Artikolu 27(3) taz-ZDDS, li jirrikjedi li g?andu jittie?ed inkunsiderazzjoni l-valur tas-suq miftu? tal-attiv, mal-Artikoli 18(?), 74 u 80 tad-Direttiva tal-VAT.

20 Qabelxejn, hija g?andha dubju, jekk it-t?assir mir-re?istru tal-VAT skont l-Artikolu 106(1) taz-ZDDS jaqax fil-kamp ta' applikazzjoni tal-Artikolu 18(?) tad-Direttiva tal-VAT.

21 Jekk dan huwa l-ka?, hija g?andha dubju, sussegwentement, dwar il-kompatibbiltà tal-punt 2 tal-Artikolu 27(3) taz-ZDDS, li jipprovdli li l-valur taxxabbli jikkonsisti fil-valur tas-suq miftu? tal-attiv, minn na?a, mal-Artikolu 74 tad-Direttiva tal-VAT u, min-na?a l-o?ra, mal-Artikolu 80 tal-imsemmija direttiva li jelenka l-ka?ijiet fejn il-valur tas-suq miftu? jista' jservi ta' valur taxxabbli. Fil-ka? ta' risposta po?ittiva, hija tistaqsi jekk l-Artikolu 74 tad-Direttiva tal-VAT japplikax direttament.

22 Fl-a??ar nett, peress li l-li?i Bulgara ma ti?ux inkunsiderazzjoni l-istat tal-attiv, hija tixtieq tkun taf, fl-ipote?i fejn l-Artikolu 74 tad-Direttiva tal-VAT ikun direttament applikabbli, sa fejn it-tnaqqis tal-valuri li sar wara l-akkwist tal-attiv g?andu ji?i kkunsidrat fl-istabbiliment tal-valur taxxabbli tal-VAT g?at-tran?azzjonijiet imsemmija fl-Artikolu 18(?) tal-imsemmija direttiva.

23 F'dawn i?-?irkustanzi, l-Administrativen sad Varna dde?idiet li tissospendi l-pro?eduri quddiemha u li tag?mel lill-Qorti tal-?ustizzja d-domandi preliminari li ?ejjin:

“1) L-Artikolu 18(?) tad-Direttiva [tal-VAT] g?andu ji?i interpretat fis-sens li huwa inti? ukoll g?a?-?irkustanzi li fihom l-abbandun tal-attività ekonomika taxxabbli huwa dovut g?all-fatt li, min?abba t?assir mir-re?istru, il-persuna taxxabbli hija m?a??da mill-possibbiltà li tiffattura u tnaqqas il-VAT?

2) L-Artikoli 74 u 80 tad-Direttiva [tal-VAT] jipprekludu dispo?izzjoni nazzjonali li tipprevedi, fis-sitwazzjoni ta' abbandun tal-attività ekonomika taxxabbli, li l-valur taxxabbli tal-operazzjoni huwa l-

valur normali [valur tas-suq miftu?] tal-attivi e?istenti fil-jum tat-t?assar mir-re?istru?

3) L-Artikolu 74 tad-Direttiva [tal-VAT] g?andu effett dirett?

4) Il-medda ta' ?mien bejn id-data tax-xiri tal-attivi u d-data tal-abbandun tal-attività ekonomika taxxabli kif ukoll it-tnaqqis ta' valur li se?? wara x-xiri tal-attivi, huma importanti g?ad-determinazzjoni tal-valur taxxabli fis-sens tal-Artikolu 74 tad-Direttiva?"

Fuq id-domandi preliminari

Fuq l-ewwel domanda

24 Permezz tal-ewwel domanda tag?ha, il-qorti tar-rinviju tistaqsi, essenzjalment, jekk l-Artikolu 18(?) tad-Direttiva tal-VAT g?andux ji?i interpretat fis-sens li jkopri wkoll il-waqfien tal-attività ekonomika taxxabli li jirri?ulta mill-fatt li l-persuna taxxabli tit?assar mir-re?istru tal-VAT.

25 F'dan ir-rigward, huwa xieraq li jifakkar li, skont l-Artikolu 18(?) tad-Direttiva tal-VAT, ?lief g?al ka?ijiet imsemmija fl-Artikolu 19 ta' din id-direttiva, i?-?amma ta' o??etti minn persuna taxxabli jew mill-aventi kaw?a tag?ha fil-ka? ta' waqfien tal-attività ekonomika taxxabli tag?ha, meta dawn l-o??etti jag?tu lok g?ad-dritt g?al tnaqqis, tista' ti?i assimilata mal-kunsinna ta' o??etti bi ?las.

26 Mill-formulazzjoni tal-Artikolu 18(?) tad-Direttiva tal-VAT jirri?ulta li dan ikopri l-ka? tal-waqfien tal-attività ekonomika taxxabli b'mod ?enerali, ming?ajr ma jag?mel distinzjoni skont ir-ra?unijiet jew i?-?irkustanzi ta' dan il-waqfien, filwaqt li jeskludi biss il-ka?ijiet imsemmija fl-Artikolu 19 tad-Direttiva tal-VAT.

27 L-g?an prin?ipali tal-Artikolu 18(?) tad-Direttiva tal-VAT huwa, fil-fatt, li ji?i evitat li o??etti li jkunu taw lok g?ad-dritt g?al tnaqqis tat-taxxa ma jkunux is-su??ett ta' konsum finali mhux intaxxat wara l-waqfien tal-attività ekonomika taxxabli, ikunu x'ikunu r-ra?unijiet jew i?-?irkustanzi ta' tali waqfien.

28 Konsegwentement, ir-risposta li g?andha ting?ata g?all-ewwel domanda hija li l-Artikolu 18(?) tad-Direttiva tal-VAT g?andu ji?i interpretat fis-sens li jkopri wkoll il-waqfien tal-attività ekonomika taxxabli li tirri?ulta mit-t?assar tal-persuna taxxabli mir-re?istru tal-VAT.

Dwar it-tieni u r-raba' domandi

29 Permezz tat-tieni u tar-raba' domandi, li g?andhom ji?u e?aminati flimkien, il-qorti tar-rinviju tistaqsi, essenzjalment, jekk l-Artikoli 74 u 80 tad-Direttiva tal-VAT g?andhomx ji?u interpretati fis-sens li dawn jipprekludu dispo?izzjoni nazzjonali li tipprovdi li, fil-ka? ta' waqfien tal-attività ekonomika taxxabli, il-valur taxxabli tat-tran?azzjoni huwa "il-valur tas-suq miftu?" tal-o??etti e?istenti fil-mument ta' dan il-waqfien u li ma ti?ux inkunsiderazzjoni bdil fil-valur ta' dawn l-o??etti bejn id-data tal-akkwist tag?hom u dik tal-waqfien tal-attività ekonomika taxxabli.

30 F'dan ir-rigward, għandu jiġi kkonstatat li l-istabbiliment tal-valur taxxabbli ta' tranżazzjoni b'al dik prevista fl-Artikolu 18(?) tad-Direttiva tal-VAT jaqa' ta' l-Artikolu 74 tad-Direttiva tal-VAT u mhux ta' l-Artikolu 80 tagħha. Fil-fatt, skont il-urisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja, il-kundizzjonijiet ta' implementazzjoni ta' dan l-artikolu huma eżawrjenti u leżijazzjoni nazzjonali ma tistax tipprovi, abbażi ta' din id-dispożizzjoni, li l-valur taxxabbli huwa l-valur fis-suq miftu? f'każijiet li huma differenti minn dawk elenkati fl-imsemmija dispożizzjoni (ara s-sentenza tas-26 ta' April 2012, *Balkan and Sea Properties u ProvaInvest*, C-621/10 u C-129/11, punti 45, 51 kif ukoll 52). Issa, mid-deċiżjoni tar-rinviju ma jirriżultax li s-sitwazzjoni inkwistjoni taqa' ta' wieċed mill-każijiet elenkati fl-imsemmi Artikolu 80.

31 L-Artikolu 74 tad-Direttiva tal-VAT jipprovi li, għat-tranżazzjonijiet b'al dawk inkwistjoni fil-kawża prinċipali, il-valur taxxabbli għandu jkun il-prezz tax-xiri tal-oġġetti jew ta' oġġetti simili jew, fin-nuqqas tal-prezz tax-xiri, il-prezz kemm sewa, stabbiliti fiż-żmien meta sewew dawn it-tranżazzjonijiet. Dan l-artikolu jikkostitwixxi deroga mir-regola ġenerali msemmija fl-Artikolu 73.

32 Għandu jittfakkar li l-Qorti tal-Ġustizzja kienet diġà ddeċidiet li "l-prezz tax-xiri stabbilit fil-mument tat-tneżija", fis-sens tal-Artikolu 74 tad-Direttiva tal-VAT, ifisser il-valur residwu tal-oġġetti fil-mument tat-tneżija (ara s-sentenza tas-17 ta' Mejju 2001, *Fischer u Brandenstein*, C-322/99 u C-323/99, para. 14049, punt 80). Fir-rigward ta' tranżazzjoni ta' applikazzjoni ta' oġġetti imsemmija wkoll f'dan l-artikolu, il-Qorti tal-Ġustizzja ppreżenta ukoll li l-valur taxxabbli kien il-valur tal-oġġetti inkwistjoni stabbilit fil-mument tal-applikazzjoni, li jikkorrispondi għall-prezz fis-suq ta' oġġetti simili billi jittieċed inkunsiderazzjoni l-infiq għat-trasformazzjoni ta' dan l-oġġetti (ara, b'mod partikolari, is-sentenza tat-8 ta' Novembru 2012, *Gemeente Vlaarding*, C-299/11, punt 30).

33 Minn dan jirriżulta li l-valur taxxabbli tat-tranżazzjoni fil-każ ta' waqfien tal-attività ekonomika taxxabbli huwa l-valur tal-oġġetti inkwistjoni stabbilit fil-mument ta' dan il-waqfien, li għaldaqstant jiezu inkunsiderazzjoni bdil fil-valur ta' dawn l-oġġetti bejn id-data tal-akkwist tagħhom u dik tal-waqfien.

34 Skont l-Artikolu 27(3) taz-ZDDS, il-valur taxxabbli ta' tranżazzjonijiet b'al dawk inkwistjoni fil-kawża prinċipali huwa "il-valur tas-suq miftu?" li huwa ddefinit mid-dritt Bulgaru b'ala ammont li jiġi allas fl-istess kundizzjonijiet għal oġġetti identiku jew simili bejn persuni li ma humiex marbuta. Hija l-qorti tar-rinviju li għandha tivverifika jekk "il-valur tas-suq miftu?" skont din id-dispożizzjoni, kif interpretat u implementat mill-awtorità tat-taxxa Bulgara, jikkorrispondix fil-prattika għall-valur residwu tal-oġġetti fid-data tal-waqfien tal-attività ekonomika taxxabbli.

35 Konsegwentement, ir-risposta li għandha tingħata għat-tieni u għar-raba' domanda hija li l-Artikolu 74 tad-Direttiva tal-VAT għandu jiġi interpretat fis-sens li jipprekludi dispożizzjoni nazzjonali li tipprovi li, fil-każ ta' waqfien tal-attività ekonomika taxxabbli, il-valur taxxabbli tat-tranżazzjoni huwa l-valur tas-suq miftu? tal-oġġetti eżistenti fid-data ta' dan il-waqfien, sakemm dan il-valur ma jikkorrispondix fil-prattika għall-valur residwu ta' dawn l-oġġetti fl-imsemmija data u sakemm b'hekk jittieċed inkunsiderazzjoni l-bidla fil-valur ta' dawn l-oġġetti bejn id-data tal-akkwist tagħhom u dik tal-waqfien tal-attività ekonomika taxxabbli.

Fuq it-tielet domanda

36 Permezz tat-tielet domanda tagħha, il-qorti tar-rinviju tistaqsi jekk l-Artikolu 74 tad-Direttiva tal-VAT għandux effett dirett.

37 Skont l-urisprudenza stabbilita tal-Qorti tal-Ġustizzja, fil-każijiet kollha fejn id-dispożizzjonijiet ta' direttiva jidhru, mill-aspett tal-kontenut tagħhom, mingħajr kundizzjonijiet u suffiċjentement preżiżi, l-individwi jistgħu jinvokawhom quddiem il-qorti nazzjonali kontra l-Istat meta dan jew ikun

naqas milli jittrasponi d-direttiva fid-dritt nazzjonali fit-termini previsti jew ikun għamel traspożizzjoni inkorretta tagħha (ara s-sentenza tad-19 ta' Diċembru 2012, Orfey Bulgaria, C-549/11, punt 51 u l-urisprudenza relatata).

38 Għandu jiġi kkonstatat li l-Artikolu 74 tad-Direttiva tal-VAT jistabbilixxi b'mod ċar u mingħajr kundizzjonijiet il-kriterji li jiddeterminaw il-valur taxxabbli ta' tranżazzjonijiet ta' applikazzjoni ta' oġġetti minn persuna taxxabbli fil-każ ta' waqfien tal-attività ekonomika tagħha. Din id-dispożizzjoni tissodisfa għaldaqstant l-imsemmija kundizzjonijiet.

39 Barra minn hekk, hemm lok li jifakkar li, skont l-urisprudenza stabbilita, hija l-qorti tar-rinviju li għandha, sa fejn id-dritt nazzjonali jagħtiha marġni ta' diskrezzjoni, tinterpreta u tapplika dispożizzjoni tad-dritt nazzjonali b'mod konformi mar-rekwiżiti tad-dritt tal-Unjoni u, jekk tali interpretazzjoni konformi ma tkunx possibbli, li ma tapplikax kull dispożizzjoni tad-dritt nazzjonali li tmur kontra dawn ir-rekwiżiti (ara, f'dan is-sens, is-sentenza Balkan and Sea Properties u Proadinvest, iktar 'il fuq, punt 54 kif ukoll il-urisprudenza relatata).

40 Minn dan jirriżulta li r-risposta li għandha tingħata għat-tielet domanda hija li l-Artikolu 74 tad-Direttiva tal-VAT għandu effett dirett.

Fuq l-ispejje

41 Peress li l-proċedura għandha, fir-rigward tal-partijiet fil-kawża prinċipali, in-natura ta' kwistjoni mqajma quddiem il-qorti tar-rinviju, hija din il-qorti li tiddeċiedi fuq l-ispejje. L-ispejje sostnuti għas-sottomissjoni tal-osservazzjonijiet lill-Qorti tal-Ġustizzja, barra dawk tal-imsemmija partijiet, ma jistgħux jiġi allsu lura.

Għal dawn il-motivi, Il-Qorti tal-Ġustizzja (It-Tmien Awla) taqta' u tiddeċiedi:

1) **L-Artikolu 18(?) tad-Direttiva tal-Kunsill 2006/112/KE, tat-28 ta' Novembru 2006, dwar is-sistema komuni ta' taxxa fuq il-valur miżjud, għandu jiġi interpretat fis-sens li jkopri wkoll il-waqfien tal-attività ekonomika taxxabbli li jirriżulta mit-tfassir tal-persuna taxxabbli mir-reġistru tat-taxxa fuq il-valur miżjud.**

2) **L-Artikolu 74 tad-Direttiva 2006/112 għandu jiġi interpretat fis-sens li jipprekludi dispożizzjoni nazzjonali li tipprovdi li, fil-każ ta' waqfien tal-attività ekonomika taxxabbli, il-valur taxxabbli tat-tranżazzjoni huwa l-valur tas-suq miftuħ tal-oġġetti eżistenti fid-data ta' dan il-waqfien, sakemm dan il-valur ma jikkorrispondix fil-prattika għall-valur residwu ta' dawn l-oġġetti fl-imsemmija data u sakemm b'hekk tittieġed inkunsiderazzjoni l-bidla fil-valur ta' dawn l-oġġetti bejn id-data tal-akkwist tagħhom u dik tal-waqfien tal-attività ekonomika taxxabbli.**

3) **L-Artikolu 74 tad-Direttiva 2006/112 għandu effett dirett.**

Firem

* Lingwa tal-kawża: il-Bulgaru.